

Sygn. akt II S 3/18

POSTANOWIENIE

Dnia: **11 lipca 2018 roku**

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu - II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Pelewicz (spraw.)

Sędziowie: SSO Małgorzata Szwedo-Dec

SSO Zygmunt Dudziński

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Czachurska

na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2018 r.,

w sprawie ze skargi J. K. na przewlekłość postępowania Sądu Rejonowego w Nisku sygn. akt II K 595/15, z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w Nisku,

na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2016.1259 j.t. ze zm.),

postanowił:

oddalić skargę J. K. na przewlekłość postępowania

Sądu Rejonowego w Nisku sygn. akt II K 595/15.

UZASADNIENIE

J. K. złożył w Sądzie Rejonowym w Nisku „skargę na przewlekłość postępowania przed sąde4m”, w której domaga się stwierdzenia przewlekłości postępowania sądowego sygn. akt II K 595/15 Sądu Rejonowego w Nisku II Wydział Karny w Nisku oraz zasądzenia od Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 20.000,00 zł (k. 2). W uzasadnieniu skargi wskazał, między innymi, że Sąd Rejonowy w Nisku „dopuścił się przewlekłości postępowania, ponieważ nie ponaglał i nie dyscyplinował biegłego który drastycznie przekraczał terminy do wydania opinii.” (k. 2), zaś „Szczególnie bulwersująca jest przewlekłość postępowania pomiędzy rozprawa w dniach 14 czerwca 2016 a 25 maj 2017, a więc ponad 11 miesięcy!!! oraz rozprawa w dniu 25 maj 2017 a rozprawą w dniu 7 marca 2018czyli ponad 9 miesięcy!!!” (k. 3).

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Analiza czynności Sądu Rejonowego w Nisku podejmowanych w postępowaniu sądowym - sygn. akt II K 595/15, nie daje podstaw do przyjęcia, iż były one podejmowane opieszale lub wadliwie, zwłaszcza gdy się uwzględni ilość składanych przez oskarżonego i jego obrońcę wniosków procesowych wymagających podjęcia decyzji lub przesłania akt do innych podmiotów. W konsekwencji skargę wniesioną przez J. K. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej, zwłoki należało oddalić.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2016.1259 j.t. ze zm. – dalej ustawa o skardze na przewlekłość), ustawa ta reguluje zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony postępowania, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności

sądu lub prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze. W myśl ust. 2 tego artykułu, przepisy ustawy o skardze na przewlekłość stosuje się odpowiednio, gdy na skutek działania lub bezczynności sądu doszło do naruszenia prawa strony do przeprowadzenia i zakończenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy karnej. Celem skargi jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją - przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego. Służy temu zarówno samo stwierdzenie wystąpienia przewlekłości w postępowaniu (art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość), jak i możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość), a także ewentualne przyznanie „odpowiedniej sumy pieniężnej” jako wstępnej (tymczasowej) rekompensaty (zob. np. postanowienie SN z 13.12.2017., III SP 51/17, Legalis 1714872). Stosownie do art. 2 powołanej ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1), przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (ust. 2). W orzecnictwie Sądu Najwyższego za przejaw naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uważa się wielomiesięczną (roczną) bezczynność sądu polegającą na niewyznaczeniu rozprawy, także rozprawy apelacyjnej (zob. np. postanowienie SN z 21.03.2006., III SPP 13/06, OSNP 2007/7-8/121), jeśli nie zachodzą okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie. Nie jest to jednak sztywna cezurą czasowa dla oceny zgodności postępowania z konwencyjnymi, konstytucyjnymi i proceduralnymi dyrektywami osądzenia sprawy w rozsądnym terminie (por. postanowienie SN z 13.12.2017., III SP 51/17, Legalis 1714872).

Na szczególny obowiązek zorganizowania systemu jurysdykcyjnego tak, aby właściwe sądy mogły podolać rozstrzygnięciu spraw sądowych w rozsądnych terminach w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 08.03.2005. (III SPP 34/05, OSNP 2005/20/327). Stwierdził w nim, że jest to zwłaszcza konieczne przy rozstrzygnięciu spraw uznanych w wewnętrznym porządku prawnym za wymagające szczególnych procedur zapewniających sprawność i szybkość postępowań sądowych, do których zaliczają się niewątpliwie sprawy z zakresu prawa karnego o wypadki drogowe, gdyż polegają one często na osądzeniu kwestii o życiowym znaczeniu dla zapewnienia bytu materialnego pokrzywdzonym w tych wypadkach. Zasadniczo o nieuzasadnionej zwłoce można mówić wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jej wyjaśnienia, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, ale także charakter sprawy, zachowanie strony, a w szczególności strony, która zarzuca przewlekłość postępowania. Ocena ta nie może być oderwana od obowiązku sądu rozpoznawania wszystkich wniesionych spraw bez nieuzasadnionej zwłoki, przy zachowaniu zasady rozpoznawania spraw według kolejności ich wpływu oraz uwzględnieniu przepisów nakazujących rozpoznawanie niektórych rodzajów spraw w ustawowo określonych terminach. Szybkość orzekania nie może bowiem stanowić przeszkody we właściwym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości. Ocena, czy wystąpiła przewlekłość postępowania, jest dokonywana na podstawie obiektywnych i ustawowych kryteriów w odniesieniu do realiów faktycznych i prawnych danej sprawy - uwzględnia się, między innymi, charakter sprawy, stopień jej faktycznej i prawnej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (zob. postanowienie SN z 21.02.2018., III SPP 1/18, Legalis 1733662).

Przenosząc te oceny i ustalenia na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że sprawa skarżącego J. K. o popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 kk wpłynęła do Sądu Rejonowego w Nisku w dniu 31.12.2015. wraz z aktem oskarżenia Prokuratury Rejonowej w Nisku (k. 421/akta II K 595/15), a pierwsze zarządzenia, między innymi dotyczące terminu pierwszej rozprawy wydano już w dniu 11.01.2016. (k. 458/ akta II K 595/15). Nie jest więc zasadny zarzut skarżącego, że Sąd Rejonowy w Nisku „dopuszczył się przewlekłości postępowania, ponieważ nie ponaglał i nie dyscyplinował bieglego który drastycznie przekraczał terminy do wydania opinii.” (k. 2), zaś „Szczególnie bulwersująca jest przewlekłość postępowania pomiędzy rozprawa w dniach 14 czerwca 2016 a 25 maj 2017, a więc ponad 11 miesięcy!!! oraz rozprawa w dniu 25 maj 2017 a rozprawą w dniu 7 marca 2018czyli ponad 9 miesięcy!!!” (k. 3). Przede wszystkim skarżący pomija, że co prawda wypadek miał miejsce w dniu

02.03.2015., to jednak postępowanie jurysdykcyjne zostało wszczęte dopiero z końcem 2015 roku, gdyż w dniu 31.12.2015., kiedy to wpłynął akt oskarżenia Prokuratury Rejonowej w Nisku (k. 421). Zważyć bowiem należy, że po wpłynięciu aktu oskarżenia niezwłocznie wydano zarządzenia administracyjne i proceduralne, wyznaczono termin pierwszej rozprawy, w toku której przesłuchano oskarżonego i świadków, a która odroczone „celem przesłuchania nieobecnego świadka.” (k. 498v/akta II K 595/15). Po przesłuchaniu świadka celem zapewnienia zrealizowania wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego (k. 503-510/ akta II K 595/15), kolejna rozprawa została przerwana do dnia 14.06.2016. (k. 523v/akta II K 595/15). W międzyczasie obrońca oskarżonego złożył kolejny wniosek dowodowy ‘o opracowanie dodatkowej pisemnej opinii na temat przyczyn i przebiegu wypadku’ (k. 536/ akta II K 595/15), który pomimo sprzeciwu oskarżyciela publicznego został uwzględniony przez Sad Rejonowy w Nisku na rozprawie w dniu 14.06.2016., co implikowało zwrócenie się o stosowną dokumentację do organów samorządu terytorialnego i odroczenie tejże rozprawy „z terminem na piśmie” (k. 538v/akta II K 595/15). Opieszałość Zakładu (...) w S. w realizacji wystąpień sądowych (k. 539/akta II K 595/15) implikowała z kolei ponaglenia (k. 546, 547, 550/akta II K 595/15), i przesłanie pełnej dokumentacji biegłemu (wraz z aktami sprawy) dopiero w dniu 07.11.2016. (k. 552/akta II K 595/15), który pomimo ponagleń sądowych zwrócił akta wraz z opinią pisemną uzupełniającą dopiero w dniu 03.03.2017. (k. 553/akta II K 595/15).

W zakresie odnoszącym się do zarzucanej Sądowi Rejonowemu w Nisku beczynności, polegającej na tym, że „dopuścił się przewlekłości postępowania, ponieważ nie ponaglał i nie dyscyplinował biegłego który drastycznie przekraczał terminy do wydania opinii.” (k. 2), zaś „Szczególnie bulwersująca jest przewlekłość postępowania pomiędzy rozprawa w dniach 14 czerwca 2016 a 25 maj 2017, a więc ponad 11 miesięcy!!! oraz rozprawa w dniu 25 maj 2017 a rozprawą w dniu 7 marca 2018czyli ponad 9 miesięcy!!!” (k. 3). niewyznaczeniu rozprawy przez okres ponad 14 miesięcy liczony od terminu rozprawy w dniu 17 października 2016 r., to beczynności tej nie można uznać za niczym nieusprawiedliwioną zwłokę, jak twierdzi skarżący. Organy procesowe były zobowiązane ustalić okoliczności faktyczne sprawy przedmiotowego zdarzenia 02.03.2015., w sposób uwzględniający wymogi zasady prawdy materialnej w kontekście, między innymi treści art. 5 § 2 kpk, art. 7 kpk, art. 167 kpk, art. 193 kpk, art. 201 kpk , art. 410 kpk, co implikowało dopuszczenie dowodu z opinii biegłych, w tym biegłego z zakresu ruchu drogowego, jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego (k.210-264, 265-303/akta II K 595/15), czy doszło do skutecznego doręczenia pisma. Następnie, wobec wątpliwości oskarżonego i jego obrońcy, przejawiających się licznymi wnioskami dowodowymi, co do treści opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego i w kontekście treści art. 201 kpk, już na etapie postępowania jurysdykcyjnego, dopuszczano dowody z pisemnej i ustnej uzupełniającej opinii tegoż biegłego, co z kolei wymagało uzupełnienia rzeczowych źródeł dowodowych w postaci dokumentacji właściwych jednostek. Dopiero uczynienie zadość tym wszystkim wymaganiom wnioskowanym przez oskarżonego i jego obrońcę, co miało miejsce maju 2017 roku, dało podstawę do podjęcia dalszych czynności procesowych. Warto zwrócić uwagę, że gdyby nie stanowcza decyzja procesowa Sadu Rejonowego w Nisku podjęta na rozprawie w dniu 07.03.2018. (k. 678v/akta II K 595/15) w trybie art. 170 § 1 kpk, dalsze uwzględnianie wniosków obrońcy oskarżonego skutkowałoby znaczącym przedłużeniem postępowania jurysdykcyjnego w sprawie oskarżonego J. K..

W świetle poczynionych ustaleń wymaga podkreślenia, co następuje. Po pierwsze, rozprawy wyeksponowane w uzasadnieniu skargi J. K. zostały odroczone tylko i wyłącznie celem przeprowadzenia dowodów wnioskowanych w pismach procesowych obrońcy oskarżonego i zgłaszanych przez obrońcę w toku rozpraw, w tym przede wszystkim w celu sporządzenia pisemnej opinii uzupełniającej biegłego z zakresu ruchu drogowego. Po drugie, z akt sprawy wynika, że niemożność prowadzenia dalszych czynności procesowych zmierzających do zakończenia postępowania wynikała przede wszystkim z działań oskarżonego i jego obrońcy, w postaci szeregu uwzględnionych procesowo wniosków dowodowych. Po trzecie, pomiędzy rozprawami wielokrotnie były podejmowane czynności dyscyplinujące adresatów procesowych decyzji dowodowych Sądu Rejonowego w Nisku. Jeżeli więc rozprawa zostaje odroczone w celu przeprowadzenia dodatkowych dowodów wnioskowanych przez oskarżonego i jego obrońcę, a ich zgromadzenie nie może nastąpić niezwłocznie i wymaga szeregu czynności sądowych, a ich realizacja nie jest uzależniona wyłącznie od aktywności sądu prowadzącego sprawę, to w takich realiach procesowych nie dochodzi do przewlekłości postępowania jurysdykcyjnego.

W konsekwencji, analiza podejmowanych przez Sąd Rejonowy w Nisku czynności nie daje więc podstaw do przyjęcia, że były one podejmowane opieszale. Czas trwania postępowania w niniejszej sprawie jest pochodną wykonania wielu czynności technicznych, związanych z inicjatywą dowodową oskarżonego J. K. i realizacją jego uprawnień procesowych, a co za tym idzie skutecznego doręczenia akt sprawy i pism biegłemu z zakresu ruchu drogowego. Wprawdzie jest bezsporne, że postępowanie pierwszo instancyjne w sprawie toczyło się ponad dwa lata (Sąd Rejonowy w Nisku wdał wyrok w dniu 21.03.2018. – k. 678), lecz nie jest to skutkiem zaniechania lub beczynności Sądu Rejonowego w Nisku. Ponadto, o nieuzasadnionej zwłoce można mówić wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jej wyjaśnienia, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych. Tymczasem Sądowi Rejonowemu w Nisku nie można zarzucić, aby podejmowane przezeń czynności mające na celu zapewnienie prawidłowego biegu postępowania były nieefektywne lub nieterminowe.

Przedstawiona analiza przebiegu postępowania jurysdykcyjnego, a zwłaszcza podejmowanych czynności procesowych, w sprawie II K 595/15, Sądu Rejonowego w Nisku, wskazuje, że nie można skutecznie postawić mu zarzutu wielomiesięcznej przewlekłości, o której stanowi art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość. W ocenianym postępowaniu zaistniały bowiem obiektywne przeszkody, spowodowane w szczególności działaniem stron, usprawiedliwiające przerwy pomiędzy rozprawami w dniach 14.06.2016., a rozprawą w dniu 25.05.2017. oraz w dniach 25.05.2017., a rozprawą w dniu 7.03.2018. (k. 3). Po zakończeniu opisanych postępowań incydentalnych wszczętych złożonymi przez strony wnioskami dowodowymi Sąd Rejonowy w Nisku podjął czynności procesowe zmierzające do rozstrzygnięcia sprawy i oddalił kolejne wnioski dowodowe zgłoszone przez obrońcę oskarżonego na rozprawie w dniu 07.03.2018., opuścił dowód z opinii zespołu biegłych sądowych specjalistów wyrokiem z dnia 21.03.2018. zakończył postępowanie jurysdykcyjne przed sądem pierwszej instancji.

Z tych względów Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, nie podzielając zarzutów skargi, orzekł o jej oddaleniu na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy.